

Adroddiad: Pwyllgor Archwilio Cymunedol
Dyddiad y Cyfarfod: 16 Gorffennaf 2012
Prif Swyddog: Pennaeth Datblygiad a Pherfformiad Busnes
Ysgrifennydd yr Adroddiad: Rheolwr Galwadau Cymunedol
Teitl: Dosbarthiad o gyllid y Grwpiau Aelodau Ardal

1. Beth mae'r adroddiad yn trafod?

Mae'r adroddiad yn darparu trosolwg ar y cyllid sydd ar gael a fydd yn caniatáu'r grwpiau Aelodau Ardal i allu cefnogi projectau yn eu hardal nhw ac asesu'r llwyddiant.

2. Beth yw pwrpas llunio'r adroddiad hwn?

Derbyniwyd yr adroddiad yn y cyfarfod ym mis Mawrth a nodwyd bod dosbarthiad o £50,000 ar gael i chwech o'r Grwpiau Aelodau Ardal (GAA/MAG). Atgoffwyd yr Aelodau am feini prawf o ddsbarthiad yr arian, a hefyd sut cafodd yr arian ei ddefnyddio er budd cymunedau blaenorol.

Cytunwyd bod angen cyflwyno adroddiad pellach sy'n cynnwys o fuddion y gymuned. Nid oedd rhai o'r projectau wedi eu cwblhau pan drafodwyd yr adroddiad hwn.

3. Beth oedd yr Argymhellion?

Ystyriodd yr Aelodau'r argymhellion a wnaed yn 6.1.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Cefndir y dosbarthiad

4.1.1 Ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol, mae'r gyllideb yn cael eu hadrodd i'r Cabinet a'r Cyngor llawn er mwyn cymeradwyo'r dosbarthiadau. Yn ogystal maent yn trafod gorwario a thanwario'r arian a throsglwyddiadau a darpariaethau.

4.1.2 Ar ddiwedd 2012/11 roedd y Cyngor wedi tanwario. Un cynnig oedd defnyddio'r £300k i helpu gyda blaenoriaethau'r Cyngor i ddod yn agosach at y gymuned. Cefnogwyd hyn gan y Cabinet ar 21 Mehefin ac fe'i cymeradwywyd gan y Cyngor ar 5 Gorffennaf. Cynigiwyd y gallai hyn cael ei weithredu trwy'r Grwpiau Aelodau Ardal (GAA/MAG). Bydd hyn yn galluogi'r Grwpiau Aelodau Ardal i gael mynediad uniongyrchol at y cyllid i ddelio â materion yn eu hardal a chaniatáu'r Cyngor i ddelio â materion lleol.

- 4.1.3 Hysbyswyd yr Aelodau Etholedig am ddsbarthiad y (GAA/MAG) gyda nodyn arweiniol yn esbonio'r egwyddorion tu ôl i'r dosbarthiad, gan gynnwys esboniad ar sut byddai'r broses yn cael ei rheoli a'r amserlen ar gyfer y dosbarthiad. Atodwyd y ffurflen Cynnig Project gyda'r arweiniad hwn. (Atodiad 1).
- 4.1.4 Cafwyd arweiniad pellach yng nghyfarfodydd dilynol y GAA/MAG, ac fe arhosodd fel eitem gyffredin ar yr agenda.

4.2 Dosbarthu'r cyllid

- 4.2.1 Trafododd y chwech GAA/MAG sut y bydden nhw yn dosbarthu'r cyllid. Amlygodd y Swyddogion yr argymhellion gan nodi gwariant isaf o £10,000 i bob project. Ond teimlai rhai aelodau o'r GAA/MAG na fyddai pob project mawr yn rhoi budd cyfartal i etholaethau ac ardaloedd daearyddol gwahanol. Ond, penderfynodd y chwech GAA/MAG ar ddsbarthu'r arian fel a ganlyn:

Dyffryn Dyfrdwy

Dosbarthu £50,000 yn gyfartal rhwng Llangollen a Chorwen (gan gynnwys Cynwyd / Llandrillo).

Dinbych

Dosbarthu'r cyllid rhwng yr etholaethau.

Elwy

Dosbarthu'r cyllid ar sail penderfyniad yr Aelodau unigol.

Prestatyn

Dosbarthu'r cyllid ar nifer o brojectau mawr a fydd yn gwella'r dref i bawb.

Rhyl

Dosbarthu'r cyllid rhwng yr etholaethau.

Rhuthun

Dosbarthu'r cyllid i un neu ddau broject mawr a fydd yn gwella'r dref a'i dalgylch.

- 4.2.2 Defnyddiodd yr Aelodau'r Ffurflen Cynnig Project a gyflwynwyd i'r Tîm Gweithredu Corfforaethol (CET) er mwyn derbyn cadarnhad am y costau a'r gwasanaethau.

5. Adolygu'r broses

- 5.1 Bellach, mae'r £50k cyfan wedi cael ei wario, neu mewn cyfrif cadw ac yn barod i'w ryddhau (mae rhai projectau yn aros am gyfatebiaeth ariannol allanol, felly ni fydd yr arian yn cael ei ryddhau tan fod y rheiny yn eu lle).

- 5.2 Fel yr amlinellwyd yn 4.2.1, dychmygwyd ar y dechrau y byddai dosbarthiad y cyllid yn ddigon syml ac yn cael ei ddefnyddio ar gyfer un neu ddau broject mawr i bob GAA/MAG.

Yn sgil adeiledd daearyddol rhai o'r GAA/MAG, anwybyddwyd yr argymhellion i ganolbwyntio ar ddau neu dri phroject mawr. Yn lle, maen nhw wedi dewis cyllido mwy o brojectau llai, ac yn naturiol bydd y rhain yn cael llai o effaith ar y gymuned. Wrth i wahanol Grwpiau benderfynu dilyn canllawiau gwahanol, lluosogodd nifer y cynlluniau hyd nes bod dros 70 o brojectau unigol gwahanol.

- 5.3 Er bod rhai o'r cynlluniau yn ddigon dealladwy, e.e. cyfrifiaduron i ysgolion, mae angen mwy o ddadansoddiad ar rai cynlluniau am yr amser penodedig, e.e. lleihau ffioedd parcio yng nghanol y dref. Mae adroddiadau penodol yn cael eu cyflwyno i GAA/MAG Rhuthun sy'n trafod y budd-daliadau parcio. Er hyn, mae rhai o'r cynlluniau yn cynnig cyfraniad bach iawn i'r gymuned, gydag un cyfraniad llai na £200.
- 5.4 O bersbectif gweinyddol mae'r broses wedi llyncu amser y Swyddogion, yn enwedig pan fo mwy nag un project o'r un etholaeth yn cael ei gyflwyno.

5.5 **Buddion a enillwyd o'r broses:**

a) Llwyddodd yr aelodau i ddatrys materion cymunedau lleol na fyddai wedi gallu derbyn cyllid o'r fath oddi wrth ffynonellau eraill, e.e. ffioedd parcio, arwyddion newydd etc.

b) Mae'r Aelodau a ddefnyddiodd y cyllid yn greadigol wedi llwyddo i ddenu cyllid cyfatebol oddi wrth sefydliadau eraill. Mae hyn yn sicrhau'r budd gorau i'r gymuned wrth uno cyfraniad allanol gyda'r cyfraniad gwreiddiol.

Llwyddodd etholaethau Rhyl yn arbennig i ddenu swm mawr o gyllid allanol, e.e.:

- Llwyddodd y datblygiadau i Rodfa'r Dwyrain i ddenu cyllid cyfatebol o £9000 gan yr SRA.
- Denodd Trac Cors De Orllewin Rhyl/ Glan Morfa / Gerddi Botaneg dros £11k oddi wrth ffynonellau eraill
- Llwyddodd project ail-alw Ysgol Uwchradd Rhyl i ddenu swm o £30k oddi wrth yr ESF.

Mae ardaloedd gwledig hefyd wedi manteisio ar allu'r Aelodau i dderbyn cyllid oddi wrth Gadwyn Clwyd. E.e. Llwyddodd project Corwen i ddenu cyfanswm o £16,600, gan dderbyn £6k oddi wrth gronfa'r Aelodau.

Llwyddodd projectau eraill trwy'r sir, yn enwedig projectau mewn partneriaeth gyda Chynghorau Cymunedol a Sefydliadau dielw fel Scala i dderbyn cyfraniadau bach.

c) Mae'r arian sydd wedi cael ei ddsbarthu wedi bod yn allweddol wrth sicrhau bod yr Aelodau yn uno a chysylltu gyda'u cymunedau. Penderfynwyd dosbarthu £14k i Henllan er mwyn adeiladu parc chwarae. Ond ychwanegwyd £18k at hyn gan y Broses Gyllido wrth gymryd rhan, sy'n caniatáu'r bobl leol i ddewis pa offer chwarae a ddylai cael eu prynu.

d) Mae'r cyfraniadau a'r sefydliadau gwirfoddol lleol wedi bod yn bwysig iawn wrth helpu i weithredu projectau na fyddai wedi bod yn bosib yn ariannol fel arall. E.e. Prynwyd trelar i'r Scouts yn y sir er mwyn iddyn nhw allu manteisio ar ganwio a caiacio (kayaking), a rhoddwyd cefnogaeth ariannol er mwyn cael *lengthsman* i'r plwyf.

5.6 Gwersi a ddysgwyd o'r broses

Cyfeiriwyd yn flaenorol at y projectau a gafodd eu cyflwyno yn hwyr, ac o ganlyniad amharodd hyn ar y system weinyddol, yn enwedig wrth i etholaethau wneud nifer fawr o daliadau bach i grwpiau allanol. Penderfynodd rhai aelodau ddsbarthu hyd at 12 taliad unigol i wahanol sefydliadau cymunedol yn eu hetholaeth. Er hyn, nid oedd y taliadau bach yn gallu gwneud gwahaniaeth mawr i ddim un sefydliad, ac nid oeddynt yn cwrdd â gofynion a thelerau'r gyfeiriadaeth.

Daeth y cyllid yn agored i bob GAA/MAG ym mis Medi 2011, gyda phob cyfarfod GAA/MAG yn y cyfnod yn cael eu hatgoffa i gyflwyno'r projectau. Fodd bynnag, ni chyflwynodd llawer o'r aelodau eu projectau tan fis Chwefror/Mawrth 2012, ac felly llusgodd yr amserlen yn hirach na'r hyn a ddisgwyliwyd.

Croesawodd yr Aelodau'r dull hwn o ddsbarthu'r arian a nodi'r buddion gwych a enillodd eu hetholaethau. Mae nifer ohonynt wedi dangos cefnogaeth ar gyfer menter debyg yn y dyfodol.

6. Awgrymiadau ar gyfer dulliau o ddsbarthu'r arian yn y dyfodol

6.1 Roedd yr Aelodau yn ymwybodol mai dosbarthiad un digwyddiad oedd y £50k ac nid oedd unrhyw rwymadau i ail-adrodd y taliadau hyn. Nid oes penderfyniad wedi'i wneud eto am gynllun tebyg, ac fe fyddai yn dibynnu'n fawr ar argaeledd y cyllid yn y dyfodol. Ond os byddai menter gyllidol newydd yn cael ei gynnig, dyma'r canllawiau a'r awgrymiadau byddai'r Aelodau yn ei gynnig fel modd i ddsbarthu'r arian.

- Dylai unrhyw broject sy'n cael ei gynnig cael ei gyflwyno mewn cyfarfod GAA/MAG. Dylai gael ei drafod yn gyfan gwbl yn y cyfarfod yn hytrach na dosbarthu'r drafodaeth i Aelodau unigol yr Etholaeth.

- Dylai'r cynlluniau i'r dyfodol gael eu cynllunio er mwyn cefnogi a throsglwyddo cynlluniau'r Dref/Rhyl yn Symud Ymlaen neu brojectau gwledig fel y cytunwyd gan y GAA/MAG

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Galwadau Cymunedol

Ffôn 01824 706146